

Roadshow sessie Den Bosch 13 december 2023

De KLIMAP Roadshowsessie in Den Bosch stond in het teken van het denken in en toepassen van *ontwikkelpaden*. Aan de hand van een concrete casus, zijn we aan de slag gegaan met een viertal opdrachten die het denken doen oprekken en nieuwe inzichten oplevert hoe vandaag te handelen in het licht van lange termijn doelen. En dat in een dynamische wereld!

In het project KLIMAP staat de ontwikkelpaden-methodiek centraal. Gedurende vier jaar hebben we met elkaar verkend, geoefend en geleerd in hoe deze methodiek in ruimtelijke vraagstukken kan worden toegepast. We hebben ervaren dat het begint met het voeren van het juiste gesprek met elkaar. Een gesprek waarin pijnlijke besluiten niet uit de weg worden gegaan. Hierbij helpt het om samen vergezichten te schetsen en buiten de gebaande paden te lopen. Nieuwe paden die we vandaag inslaan naar de wereld van morgen.

Met ongeveer veertig deelnemers, afkomstig van waterschappen, provincies, LNV en onderzoeksinstituten zijn we de dag gezamenlijk gestart, onder voorzitterschap van Susan Dingarten van Waterschap Aa en Maas.

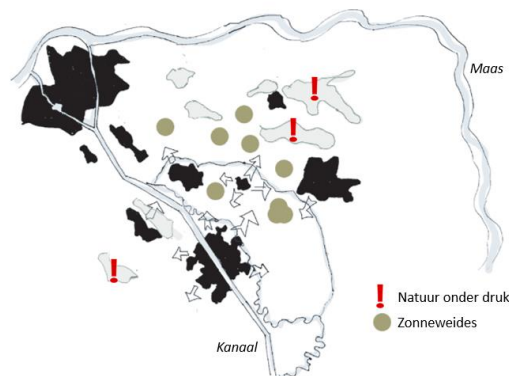
Myrjam de Graaf gaf een toelichting op de ontwikkelpaden methodiek en bracht de deelnemers op de hoogte van de lessen en inzichten uit het project KLIMAP (zie bijgevoegd). Met een korte introductie van het casusgebied Aa-dal Noord door Simon Schimmel en Albert Vrielink (zie bijgevoegd) en de presentatie van drie fictieve toekomstvisies door Bregje van der Bolt (zie hieronder), waren de aanwezigen voldoende op de hoogte om met elkaar aan de slag te gaan.

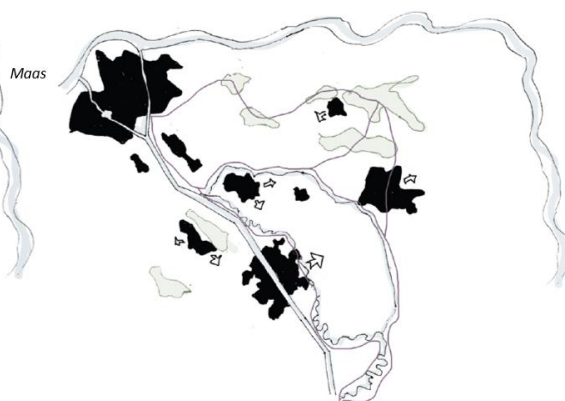
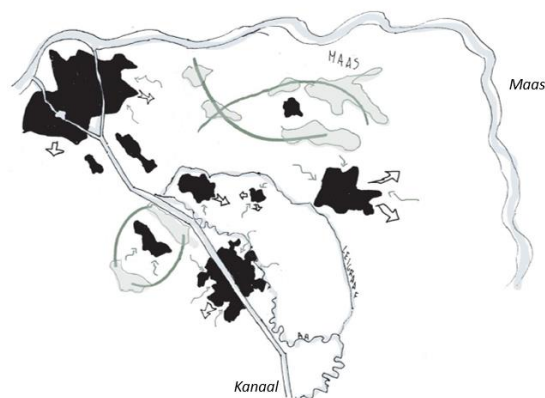
Schets huidige situatie Aa-dal Noord

Schets toekomstvisie *Business as Usual*

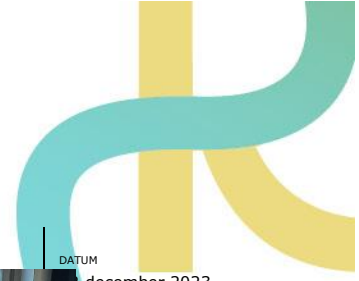
Schets toekomstvisie *Water&Bodem Sturend* Schets toekomstvisie *Beleven van de Aa*

In subgroepen werden onderstaande vragen besproken:

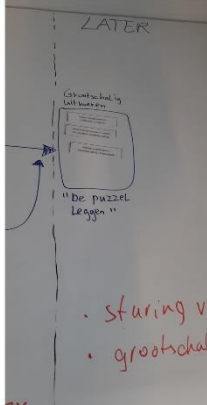
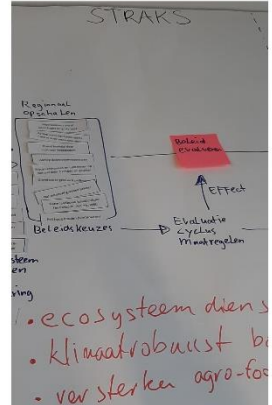
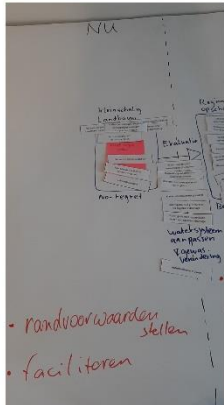
- Voor een aan de subgroep toegewezen toekomstbeeld:
 1. Welke veranderingen zowel biofysisch als in kaders en beleid horen bij het toekomstbeeld?
 2. Welke maatregelen bewerkstelligen een route naar dit toekomstbeeld, NU-STRAKS-LATER?
- Voor de drie toekomstbeelden tezamen:
 3. Waar lopen de uitgedachte paden samen, en waar lopen ze uit elkaar, en tot welke keuzemomenten leidt dit?
 4. Wat is de invloed van onzekerheid op hoe de paden worden doorlopen? Hiervoor werden de deelnemers geconfronteerd met plotselinge gebeurtenissen (zgn. wildcards)

Navolgende foto's geven een impressie van de opdrachten.

DATUM
15 december 2023

DUUR
van 5

Terugkoppeling

De opdrachten, die kunnen worden beschouwd als een serious game, hebben bij de deelnemers gezorgd voor nieuwe inzichten over het gebruik van ontwikkelpaden. Ook is duidelijk geworden wat de meerwaarde ervan is voor het voeren van het juiste gesprek en voor het maken van keuzes op verschillende momenten in de tijd.

De ervaringen tijdens de evaluatie in de subgroepen en als groep geheel zijn onderverdeeld in de categorieën 'Tijd en ruimte', 'Methode en gebruik', 'Toekomstbeelden' en 'Laaghangend fruit':

Tijd en ruimte

- Het koppelen van de termijnen (NU-STRAKS-LATER) aan echte tijden was een uitdaging.
- Het gebruiken van de termijnen (NU-STRAKS-LATER) hielp bij het tastbaar maken van keuzes.
- De korte termijn (NU en STRAKS) is makkelijker in te vullen en te bespreken dan de lange termijn (LATER). Bij het vullen van de korte termijn, kwam het denken in LATER wel meer op gang.
- De vraag is welk gebiedsschaal je hanteert in de opdrachten. Door in te zoomen, maak je het voor stakeholders tastbaar en concreet, maar heb je de kans dat je het systeem als geheel niet overziet. Een grotere schaal maakt het gesprek abstracter en bestaat de kans dat stakeholders afhaken. Belangrijk hierbij is dat je je bewust bent van de verschillende schaalniveaus en dat je blijft in- en uitzoomen.

Methode en gebruik

- Het gesprek voeren over wensbeelden en de aansluiting van kaders en beleid hierop werd als belangrijk onderdeel gezien. Het is belangrijk om dit gesprek samen met bestuurders te voeren, daarmee zorg je voor beleid en kaders die ondersteunend zijn aan meerdere paden en visies (veerkrachtiger). Dit gesprek wil je voeren met de stakeholders in je gebied, maar ook met je bestuurders (goed dat ze zich hiervan bewustzijn).
- De diversiteit van de groep (meerdere stakeholders met verschillende percepties) is belangrijk. Het maakt het gesprek over wensbeelden en kansrijke maatregelen breder en spannender.
- De stip op de horizon werkt om het gesprek te voeren, ook (of liever) met mensen buiten 'je bubbel'.
- Door de wildcards ben je je ervan bewust dat stabiliteit erg belangrijk is in het toewerken naar langetermijnvisies. De dynamiek van de politiek maakt het lastig om gelijke koers te blijven houden.
- De maatregelen zijn vooral biofysisch ingestoken, terwijl beleidsmaatregelen of sociaalmaatschappelijke maatregelen (draagvlak) minstens zo belangrijk zijn. Suggestie is om de maatregelenlijst daarmee uit te breiden.
- Het maken van een spiegelbeeld ontwikkelpad biedt ook inzicht, hierin geef je juist aan van welke activiteiten/gedrag/beleid je afscheid moet nemen om een bepaalde visie te bereiken of welke visie je juist niet wil bereiken.

Toekomst- en wensbeelden

- De beeldvorming van de toekomstvisie 'Business as Usual' is lastig. Omdat de beelden van deze visie niet éénduidig zijn, kom je in het denken niet voorbij het STRAKS.
- In de laatste opdracht (onzekerheden) werd duidelijk dat de extreme gebeurtenis ons verleide tot het vallen in het huidige denkpatroon (scenario Business as Usual).

Laaghangend fruit

- Met deze aanpak kun je voor een gebied in beeld brengen welke maatregelen / keuzes / paden robuust zijn (meerdere visies openhouden). Deze zogenaamde no-regret maatregelen kun je op korte termijn al nemen.

- Goed om deze serious game met bestuurders te doen, om hen bewust te laten zijn van het belang van ondersteunende kaders en beleid. Ook een setting met een diversere groep (verschillende stakeholders) wordt als suggestie meegegeven.
- Het helpt om aan de voorkant al in beeld te brengen wat mogelijke gebeurtenissen voor impact hebben op gemaakte of geplande maatregelen. Je weet dan al welke speelruimte je hebt en hoe te handelen. Ook kun je hier al op anticiperen door je maatregelen hierop in te passen.

Ter afsluiting presenteerde Susan Dingarten een aantal, met ondersteuning van AI gegenereerde, klimaatadaptieve toekomstbeelden voor een beekdallandschap. De beelden benadrukten maar weer hoe het vrij denken soms tot nieuwe inzichten kan leiden.

De presentaties zijn separaat bijgevoegd.

DATUM
22 december 2023

PAGINA
5 van 5